

KIIGUMÕISA JA VORMSI ALLIKATE KALASTIKUST

Projekti Life Springday LIFE12 NAT/EE/000860 raames läbiviidud uuringute aruanne

Eesti Loodushoiu Keskus

2014

Kiigumõisa ja Prästrvike järve allikate kalastik.

Metoodika.

Elektripüügid toimusid 19.11.2014 (Prästrvike) ja 20.11.2014 (Kiigumõisa) seljaskantava alalisvoolul töötava elektripüügi agregaadiga. Allikalehtrites (sh –tiikides) toimus püük üldjuhul kaldalt kasutades vajadusel teleskoopkahva. Laiade ja raskemini läbipüütavate allikaojade ning –kraavide puhul, samuti nende suubimiskohtades (jõgi või järv) teostati püüke kahlates. Püügilõikudes määrati kalade liigiline kuuluvus, pikkus ja arvukus.

Tulemused.

Kiigumõisa allikate piirkonnas tabati kokku 4 kalaliiki: luukarits, lepamaim, jõeforell ja haug. Valdavalt olid allikalehtrid (sh –tiigid) kaladega asustatud, vaid üksikutes lehtrites kalu ei tabatud.

Allikalehtrites, samuti lehtritevahelistes ojades ja kraavides leidis 2 kalaliiki: luukaritsat ja lepamaimu. Lehtreid ja Jägala jõge ühendavates kraavides või ojades leidis lisaks luukaritsale ja lepamaimule vähearvukalt ka jõeforelli ja haugi. Peajões tabati kõiki nimetatud kalaliike.

Tabel 1. Kalaliikide arvukus Kiigumõisa allikate erinevates püügilõikudes. A- allikalehter, B-

lehtritevaheline kraav või oja, C- lehtri ja peajõe vaheline kraav või oja, D- peajõgi. - ei tabatud

ühtegi isendit; - tabati 1-3 is.; - tabati 4-10 is.; - tabati 11-100 is.; - tabati üle 100 is.

Püügilõigu tüüp	Luukarits	Lepamaim	Jõeforell	Haug
A	○	●	○	○
A	○	●	○	○
A	◐	●	○	○
A	○	◑	○	○
A	◑	○	○	○
A	○	○	○	○
A	◑	○	○	○
A	○	○	○	○
A	◑	◑	○	○
A	●	○	○	○
B	◑	◑	○	○
B	○	○	○	○
B	◑	○	○	○
B	○	◑	○	○
C	◑	◑	◑	○
C	◑	◑	○	◑
C	◑	◑	◑	◑
C	◑	◑	○	○
C	○	○	○	○
C	◑	○	○	○
C-D	◑	●	○	○
D	○	◑	◑	◑

Prästvike järve allikate lehtrites ja nende väljavooludes kuni Prästvike järveni, samuti järves endas tabati kaladest luukaritsat, teadaolevalt pole luukaritsat nendes piirkondades varem tabatud. Lääne maakonna rannikulõugaste uuringute käigus on 2011. aastal Prästvike järvest tabatud 4 liiki kalu: roosärge, särge, haugi ja ahvenat.

Luukaritsat esines kõige arvukamalt veerohke Suurallika väljavoolu ojas. Mõningates allikalehtrites luukarits puudus (nt Metsaallikas, Allikasaar), kuid esines nende väljavoolus. Elektripüüki teostati ka Prästvike järve kaldalähedastes piirkondades, kalu (luukaritsat) tabati vaid vaatetorni juures asuva ja n.ö. järveallika lehtris ja selle läheduses. Prästvike järve väljavooluks olevas ojas tabati ahvenat ja haugi, viimase arvukus oli võrdlemisi kõrge.

Allikad ja neist lähtuvad ojad ja kraavid pakuvad väikeste kehamõõtmetega kaladele (luukarits, lepamaim) võrdlemisi soodsaid talvitumistingimusi. Püüke viidi läbi talvitumisperioodi alguses, siis võis täheldada kalade peitumist allikalätetes olevate pinnamoodustiste ja roigaste varju, samuti allikatesse ja allikaojadesse (-kraavidesse) langenud puulehtede ning taimestiku vahele. Kalastiku poolest eristus teistest allikalehtritest oluliselt Kiigumõisa üks tõusuallikalehtritest, kus kalade

(lepamaimude) arvukus oli iseäranis kõrge (ca 500 isendit) ja paiknemine valdavalt mittepeiduline. Röövkalu (forell, haug, ahven) allikalehtrites ei tabatud, küll aga neist allavoolu. Pääs peajõest allikatesse on röövkaladel raskendatud kraavide väikeste mõõtmete tõttu. Potentsiaalselt võiks sellised kalarohked allikalehtrid olla talvel toitumisalaks näiteks jäälinnule.

Foto 1 Lepamaim ja luukarits, Kiigumõisa allikad

Foto 2 Haug, Kiigumõisa allikad

Foto 3 Jõeforell, Kiigumõisa allikad

Foto 4 Lepamaimud Kiigumõisa allikas

Foto 5 Kiigumõisa allikad, november 2014

Foto 6 Kiigumõisa allikad, november 2014

Foto 7 Vormsi, allikas Prästviki järva põhjakaldal, november 2014

Foto 8 Vormsi, Prästviki järv, november 2014

Foto 9 Vormsi, allikas metsas Prästviki järvest kirdes

Foto 10 Luukaritsad, Prästviki allikad

Foto 11 Ahven, Prästviki järve väljavool

Foto 12 Haug, Prästviki järve väljavool